

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
แผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
กฎหมายลำดับรอง
แผนภูมิและตารางบทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติ

การชุมนุมสาธารณะ

พ.ศ. ๒๕๕๘*

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การชุมนุมสาธารณะ ดังต่อไปนี้

(๑) การชุมนุมเนื่องในงานพระราชพิธีและงานรัฐพิธี

(๒) การชุมนุมเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมตามประเพณีหรือ
ตามวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น

(๓) การชุมนุมเพื่อจัดแสดงมหรสพ กีฬา ส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมอื่น
เพื่อประโยชน์ทางการค้าปกติของผู้จัดการชุมนุมนั้น

(๔) การชุมนุมภายในสถานศึกษา

(๕) การชุมนุมหรือการประชุมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือการประชุมสัมมนา
ทางวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ทางวิชาการ

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๓ ก (๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘): ๑๙-๒๙.

(๖) การชุมนุมสาธารณะในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกและการชุมนุมสาธารณะที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การชุมนุมสาธารณะ” หมายความว่า การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้องสนับสนุนคัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่ใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันหรือที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นเจ้าของแต่เป็นผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ บรรดาซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ รวมตลอดทั้งทางหลวงและทางสาธารณะ

“ทางหลวง” หมายความว่า ทางหลวงตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง

“ทางสาธารณะ” หมายความว่า ทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรถรางที่มีรถเดินสำหรับประชาชนโดยสารด้วย

“ผู้จัดการชุมนุม” หมายความว่า ผู้จัดให้มีการชุมนุมสาธารณะ และให้หมายความรวมถึงผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ และผู้ซึ่งเชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมการชุมนุมสาธารณะโดยแสดงออกหรือมีพฤติการณ์ทำให้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้จัดหรือร่วมจัดให้มีการชุมนุมนั้น

“ผู้ชุมนุม” หมายความว่า ผู้จัดการชุมนุม และผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะไม่ว่าจะเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะนั้นตามคำเชิญชวนหรือการนัดของผู้จัดการชุมนุมหรือไม่

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐบาล องค์การมหาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้รับแจ้ง” หมายความว่า หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะหรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รับแจ้งการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การชุมนุมสาธารณะต้องเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมในระหว่างการชุมนุมสาธารณะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

มาตรา ๗ การจัดการชุมนุมสาธารณะในรัศมีหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรจากพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินี พระราชทาน พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก หรือสถานที่พำนักของพระราชอาคันตุกะ จะกระทำมิได้

การจัดการชุมนุมสาธารณะภายในพื้นที่ของรัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล และศาลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีการจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะภายในพื้นที่นั้น

ศาลตามวรรคสองหมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งการรักษาความปลอดภัยสาธารณะและความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจประกาศห้ามชุมนุมในรัศมีไม่เกินห้าสิบบเมตรรอบสถานที่ตามวรรคสอง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงจำนวนของผู้เข้าร่วมชุมนุมและพฤติการณ์ในการชุมนุมด้วย

มาตรา ๘ การชุมนุมสาธารณะต้องไม่กีดขวางทางเข้าออก หรือรบกวนการปฏิบัติงาน หรือการใช้บริการสถานที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) สถานที่ทำการหน่วยงานของรัฐ
- (๒) ท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ หรือสถานีขนส่งสาธารณะ
- (๓) โรงพยาบาล สถานศึกษา และศาสนสถาน
- (๔) สถานทูตหรือสถานกงสุลของรัฐต่างประเทศ หรือสถานที่ทำการองค์การระหว่างประเทศ
- (๕) สถานที่อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะก็ได้ การจัดให้มีสถานที่เพื่อการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๙ นี้ไม่กระทบต่อเสรีภาพของประชาชนที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะในที่สาธารณะอื่น

มิให้นำความในหมวด ๒ การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ มาใช้บังคับแก่การชุมนุมสาธารณะที่จัดขึ้นภายในสถานที่ตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๒

การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

มาตรา ๑๐ ผู้ใดประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ให้แจ้งการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง

ให้ถือว่าผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ รวมทั้งผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๑๐

การแจ้งการชุมนุมสาธารณะต้องระบุวัตถุประสงค์ และวัน ระยะเวลา และสถานที่ชุมนุมสาธารณะตามวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งต้องเป็นวิธีที่สะดวกแก่ผู้แจ้ง และต้องให้แจ้งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ด้วย

มาตรา ๑๑ เมื่อได้รับแจ้งแล้ว ให้ผู้รับแจ้งส่งสรุปสาระสำคัญในการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัตินี้ให้ผู้แจ้งทราบภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้รับแจ้งเห็นว่าการชุมนุมสาธารณะที่ได้รับแจ้งนั้นอาจขัดต่อมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ ให้ผู้รับแจ้งมีคำสั่งให้ผู้แจ้งแก้ไขภายในเวลาที่กำหนด

หากผู้แจ้งการชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคสอง ให้ผู้รับแจ้งมีคำสั่งห้ามชุมนุมโดยแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังผู้แจ้ง

กรณีผู้แจ้งการชุมนุมไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งตามวรรคสามให้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือผู้รับแจ้งขึ้นไปหนึ่งชั้น และให้ผู้รับอุทธรณ์วินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลาที่ยี่สิบสี่ชั่วโมงคำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นให้เป็นที่สุด

ในระหว่างมีคำสั่งห้ามชุมนุม การอุทธรณ์และพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้งดการชุมนุมสาธารณะ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะซึ่งไม่สามารถแจ้งการชุมนุมได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ แจ้งการชุมนุมพร้อมคำขอผ่อนผันกำหนดเวลาดังกล่าวต่อผู้บังคับการตำรวจผู้รับผิดชอบพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร หรือผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดในจังหวัดอื่นแล้วแต่กรณีก่อนเริ่มการชุมนุม

ให้นำความในมาตรา ๑๐ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ให้ผู้รับคำขอผ่อนผันตามวรรคหนึ่งมีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเวลาที่ยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๑๓ ให้ผู้รับแจ้งตามมาตรา ๑๑ และผู้รับคำ ขออนุญาตตามมาตรา ๑๒ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๔ การชุมนุมสาธารณะที่ไม่เป็นไปตามมาตรา ๖ หรือไม่แจ้งการชุมนุมตามมาตรา ๑๐ หรือที่ผู้แจ้งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้รับแจ้งหรือที่ผู้รับแจ้งมีคำสั่งห้ามการชุมนุมตามมาตรา ๑๑ หรือที่จัดขึ้นหลังจากที่ผู้ยื่นคำขอได้รับหนังสือแจ้งว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะผ่อนผันกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒ ให้ถือว่าเป็นการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

หมวด ๓

หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม

มาตรา ๑๕ ผู้จัดการชุมนุมมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลและรับผิดชอบการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

(๒) ดูแลและรับผิดชอบการประชุมสาธารณะไม่ให้เกิดการขัดขวางเกินสมควรต่อประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ ตลอดจนดูแลและรับผิดชอบต่อผู้ชุมนุมปฏิบัติตามมาตรา ๑๖

(๓) แจ้งให้ผู้ชุมนุมทราบถึงหน้าที่ของผู้ชุมนุมตามมาตรา ๑๖ และเงื่อนไขหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการประชุมสาธารณะ

(๔) ให้ความร่วมมือแก่เจ้าพนักงานดูแลการประชุมสาธารณะในการดูแลการประชุมสาธารณะให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒)

(๕) ไม่ยุยงส่งเสริมหรือชักจูงผู้ชุมนุมเพื่อให้ผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖

(๖) ไม่ปราศรัยหรือจัดกิจกรรมในการชุมนุมโดยใช้เครื่องขยายเสียงในระหว่างเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกาถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น

(๗) ไม่ใช่เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้าที่มีขนาดหรือระดับเสียงตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ผู้ชุมนุมมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะอันเป็นที่ชุมนุมหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเกินที่พึงคาดหมายได้ว่าเป็นไปตามเหตุอันควร

(๒) ไม่ปิดบังหรืออำพรางตนโดยจงใจมิให้มีการระบุตัวบุคคลได้ถูกต้อง เว้นแต่เป็นการแต่งกายตามปกติประเพณี

(๓) ไม่พาอาวุธ ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธปืน หรือสิ่งนี้อาจนำมาใช้ได้อย่างอาวุธ เข้าไปในที่ชุมนุมไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้มีสิ่งนั้นติดตัวหรือไม่

(๔) ไม่บุกรุกหรือทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้ใช้การไม่ได้ตามปกติซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่น

(๕) ไม่ทำให้อันตรายที่จะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน หรือเสรีภาพ

(๖) ไม่ใช่กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เข้าร่วมชุมนุมหรือผู้อื่น

(๗) ไม่ขัดขวางหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานดูแลการประชุมสาธารณะในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชนในการใช้ที่สาธารณะ และการดูแลการประชุมสาธารณะนั้น

(๘) ไม่เดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการประชุมระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการประชุมสาธารณะ

(๙) ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการประชุมสาธารณะ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้จัดการชุมนุมมิได้แจ้งว่าจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุมจะเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการประชุมได้ต่อเมื่อได้แจ้งล่วงหน้าต่อหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการประชุมสาธารณะนั้น

มาตรา ๑๘ ผู้ชุมนุมต้องเลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งไว้
ต่อผู้รับแจ้ง

หากผู้จัดการชุมนุมประสงค์จะจัดให้มีการชุมนุมต่อไป ให้แจ้งขอขยายระยะเวลาการชุมนุม
ต่อผู้รับแจ้งภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนสิ้นสุดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๔

การคุ้มครองความสงบของประชาชน

และการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

มาตรา ๑๙ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ เป็นเจ้าพนักงานดูแล
การชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะหรือหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐหรือเอกชน
ในท้องที่นั้นเพื่อทราบ

การชุมนุมสาธารณะที่ต่อเนื่องหลายพื้นที่ ให้ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการตำรวจซึ่ง
รับผิดชอบพื้นที่การชุมนุม แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติอาจแต่งตั้งข้าราชการตำรวจอื่นเป็น
เจ้าพนักงานเพิ่มหรือแทนเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสงบของประชาชน การดูแลการชุมนุมสาธารณะและ
การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ
มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) อำนาจความสะอาดแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะอันเป็นสถานที่ชุมนุม
- (๒) รักษาความปลอดภัย อำนาจความสะอาด หรือบรรเทาเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ชุมนุม
- (๓) รักษาความปลอดภัยหรืออำนาจความสะอาดแก่ผู้ชุมนุมในสถานที่ชุมนุม
- (๔) อำนาจความสะอาดในการจราจรและการขนส่งสาธารณะในบริเวณที่มีการชุมนุมและ
บริเวณใกล้เคียงเพื่อให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการชุมนุมน้อยที่สุด
- (๕) กำหนดเงื่อนไขหรือมีคำสั่งให้ผู้จัดการชุมนุม ผู้ชุมนุม หรือผู้อยู่ภายในสถานที่ชุมนุม
ต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๙ นี้ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะอาจมีคำสั่งให้ปิด
หรือปรับเส้นทางการจราจรเป็นการชั่วคราวได้เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสงบของประชาชน
หรือการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะดำเนินการตามคำร้องขอ ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของผู้นั้น

เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลการชุมนุมสาธารณะต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะและต้องแต่งเครื่องแบบเพื่อแสดงตน และอาจใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ ก่อน ระหว่าง และภายหลังการชุมนุมสาธารณะ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐจัดหรือประสานให้มีการประชาสัมพันธ์เป็นระยะเพื่อให้ประชาชนทราบถึงสถานที่ที่ใช้ในการชุมนุมและช่วงเวลาที่มีการชุมนุม ตลอดจนคำแนะนำเกี่ยวกับเส้นทางการจราจรหรือระบบการขนส่งสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการชุมนุมน้อยที่สุด

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๔ หรือกรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๔ หรือไม่เลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่ได้แจ้งไว้ต่อผู้รับแจ้งตามมาตรา ๑๘ ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) กรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะนั้น ในระหว่างรอคำสั่งศาลให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจกระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนและคุ้มครองการชุมนุมสาธารณะ

แผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามวรรคสอง ต้องกำหนดให้เจ้าพนักงานหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง ในกรณีที่ไมอาจหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ ให้ใช้กำลังและเครื่องมือควบคุมฝูงชนเพียงพอที่จำเป็น

การดำเนินการของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๒๑ ไม่ตัดสิทธิของผู้อื่น ซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการชุมนุมสาธารณะนั้นที่จะร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม

มาตรา ๒๒ เมื่อได้รับคำขอให้มีความจำเป็นให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๒๑ ให้ศาลพิจารณาคำขอนั้นเป็นการด่วน

ในการพิจารณา หากความปรากฏต่อศาลว่ามีผู้ชุมนุมซึ่งไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๒๑ ให้ศาลมีคำสั่งโดยออกคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

คำสั่งศาลตามวรรคสอง ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค คำสั่งศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศคำสั่งศาลตามมาตรา ๒๑ ในที่ที่แลเห็นได้ง่าย ณ บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้น และประกาศโดยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ผู้ชุมนุมและประชาชนทั่วไปได้รับทราบคำสั่งศาลดังกล่าวด้วย

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะรายงานให้ศาลทราบกับประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้นและปริมาตรของพื้นที่นั้นตามควรแก่กรณีเป็นพื้นที่ควบคุม และประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนดและห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ และให้รายงานรัฐมนตรีเพื่อทราบ

เมื่อมีการประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุมตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลในกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น รัฐมนตรีอาจมอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะได้

มาตรา ๒๔ เมื่อพ้นระยะเวลาที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุม หากมีผู้ชุมนุมอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า และให้ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล โดยให้ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จับผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือผู้ซึ่งเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(๒) คั้น ยึด อาศัย หรือรื้อถอนทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะนั้น

(๓) กระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๒๑

(๔) มีคำสั่งห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุม ให้นำความในมาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำนั้น หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์มีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔

ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อพิจารณาภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง คำสั่งของศาลตามมาตรา ๒๓ ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค คำสั่งศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของบุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๒๙ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามชุมนุมหรือจัดการชุมนุมระหว่างมีคำสั่งห้ามชุมนุมตามมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐ ผู้จัดการชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือผู้ชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๑ ผู้จัดการชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือผู้ชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งทำให้ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคมระบบผลิตหรือส่งกระแสไฟฟ้าหรือประปา หรือระบบสาธารณูปโภคอื่นใดใช้การไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ผู้จัดการชุมนุมต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๑๙ (๕) หรือมาตรา ๒๓ ถ้าผู้นั้นเป็นผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในสถานที่ชุมนุมต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กำหนดหรือจะไม่ลงโทษก็ได้

มาตรา ๓๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ควบคุมสถานการณ์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กำหนดหรือไม่ลงโทษก็ได้

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ หรือผู้ควบคุมสถานการณ์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พาอาวุธเข้าไปในที่ชุมนุม ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้มีอาวุธนั้นติดตัวหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าอาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นอาวุธปืน วัตถุระเบิด หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ บรรดาทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะที่ยึดได้จากการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เลิกการชุมนุมตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและโดยสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนหรือความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

แผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
(ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ประเทศไทยได้ภาคยานุวัติ (Accession) เข้าร่วมเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ และมีผลบังคับใช้วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๐ ซึ่งมีสาระของสิทธิในส่วนที่เป็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง โดยมีการคุ้มครองเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก (Freedom of Expression) และสิทธิที่จะชุมนุมอย่างสันติ การรวมกันเป็นสมาคม พลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนในกิจการสาธารณะ การรับรองว่าบุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมายและได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน โดยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อบทที่ ๒๑ ได้กล่าวถึงสิทธิในการชุมนุมโดยสงบ (The Right of Peaceful Assembly) ย่อมได้รับการรับรอง การจำกัดการใช้สิทธินี้จะกระทำมิได้นอกจากจะกำหนดโดยกฎหมายและเพียงเท่าที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ (National Security) หรือความปลอดภัยสาธารณะ (Public Safety) ความสงบเรียบร้อย (Public Order) การสาธารณสุขหรือศีลธรรมของประชาชน (Protection of Public Health or Morals) หรือ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น (Protection of the Rights and Freedoms of Others) ประเทศไทย จึงถือตามกติการะหว่างประเทศดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการชุมนุมโดยสงบภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่จะต้องมุ่งคุ้มครองทั้งผู้ชุมนุมสาธารณะและสาธารณชนทั่วไปไปพร้อม ๆ กัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ “ ภายใต้อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ ”

ด้วยเหตุที่ สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะได้รับการรับรองไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นต้นมา สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุม ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ จึงเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นี้ด้วย

หลักการและเหตุผลพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะดวกของประชาชนที่ใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น โดยที่พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะได้กำหนดขอบเขตของการชุมนุมสาธารณะ สถานที่ห้ามการชุมนุม การแจ้งและวิธีการแจ้งการชุมนุม หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม การดูแลการชุมนุม และบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน

บทที่ ๑

หลักการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

๑.๑ การชุมนุมสาธารณะ

สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิด การรวมกลุ่มกันหรือสมาคมกัน ตลอดจนการชุมนุมโดยสงบ เป็นสิทธิเสรีภาพที่พลเมืองสามารถกระทำได้ โดยสิทธิในการชุมนุมนั้นหาได้เป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) ที่ผู้ชุมนุมจะทำอะไรก็ได้ดังที่ผู้ชุมนุมในหลายกรณีมักยกขึ้นกล่าวอ้างแต่อย่างใดไม่ แต่สิทธิในการชุมนุมเป็นสิทธิสัมพัทธ์ (Relative Right) ที่สามารถจำกัดได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงของชาติ (National Security) ความปลอดภัยสาธารณะ (Public Safety) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (Public Order) การคุ้มครองสาธารณะสุขหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (Protection of Public Health or Morals) หรือความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ ตลอดจนคุ้มครองไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น (Protection of the Rights and Freedoms of Others) ภายใต้สังคมประชาธิปไตย

ดังนั้น การรักษาผลประโยชน์แห่งรัฐ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพดังกล่าว จำเป็นต้องกำหนดวิธีการ หน้าที่ หลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อบริหารจัดการการชุมนุมให้เป็นไปอย่างสงบ เกิดผลกระทบต่อประชาชน ทั้งผู้ที่จะดำเนินการชุมนุมสาธารณะ และสาธารณชนให้น้อยที่สุด จึงเป็นที่มาของการตราพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมไว้ แต่การชุมนุมนั้นจะต้องเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ไม่ล่วงล้ำหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น การชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และไม่เกิดการขัดขวางเกินสมควรต่อประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ ซึ่งมีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชุมนุม (non-participant) เว้นแต่กรณี เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ส่วนกรณีการชุมนุมที่เกินขอบเขตสิทธิเสรีภาพของการชุมนุมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมาย อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพหรือเกิดการขัดขวางเกินสมควรต่อประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะเป็นการชุมนุมที่มีชอบด้วยกฎหมาย

๑.๒ กรอบแนวคิด

กรอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะดังที่จะกล่าวต่อไป จะตั้งอยู่ในพื้นฐานที่ว่า “ประชาชนย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ” เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัย อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ชุมนุม และดูแล ควบคุมการชุมนุมให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ผู้จัดการชุมนุม ผู้ชุมนุม มีหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยง ปฏิบัติตามคำแนะนำ เงื่อนไขหรือคำสั่งของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการเกิดเหตุร้าย และมีให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น ตลอดจนเกิดผลกระทบกับประชาชนอื่นน้อยที่สุด” ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการชุมนุม และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ จำต้องมีความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์ เพื่อไม่ให้เกิดการยั่วยุ อันจะเป็นการส่งผลให้การชุมนุมมีแนวโน้มไปสู่

ความรุนแรงได้ โดยมีกรอบแนวคิดในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อผู้ชุมนุมจะต้องสอดคล้องกับหลักนิติรัฐ และหลักนิติธรรมเป็นไปตามหลักการต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๑ หลักแห่งประสิทธิภาพและหลักความเหมาะสม กล่าวคือ องค์กรของรัฐฝ่ายปกครอง จะต้องใช้พิจารณาเลือกออกคำสั่งหรือมาตรการทางกฎหมายที่สามารถจะดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์

๑.๒.๒ หลักแห่งความจำเป็น กล่าวคือ องค์กรของรัฐจะต้องพิจารณาว่าในบรรดาคำสั่งหรือ มาตรการหลายๆ ประการซึ่งล้วนแล้วแต่สามารถดำเนินการให้ความมุ่งหมายของกฎหมายที่ให้อำนาจสำเร็จ ลุล่วงไปได้ทั้งสิ้นนั้น มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด แต่ยังคงมี ประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามที่กฎหมายให้อำนาจ

๑.๒.๓ หลักแห่งความได้สัดส่วน กล่าวคือ องค์กรของรัฐต้องพิจารณาความสมดุลระหว่างความ เสียหายอันจะเกิดขึ้นกับประชาชนกับประโยชน์อันสังคมจะพึงได้รับจากการปฏิบัติในการรักษาความสงบ เรียบร้อย ดังนั้น เจ้าหน้าที่จะต้องเลือกดำเนินมาตรการที่เมื่อลงมือปฏิบัติการแล้ว จะยังให้เกิดประโยชน์แก่ มหาชนมากที่สุดและเกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุด แต่ยังคงเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้สถานการณ์นั้น โดยอาจใช้วิธีการหรือมาตรการที่เหมาะสมแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์แห่งความ ร้ายแรงหรือความจำเป็นในสถานการณ์นั้น ๆ

๑.๒.๔ หลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยอำเภอใจและไม่เป็นธรรม กล่าวคือ ด้วยเหตุที่สิทธิใน ความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน สิทธิดังกล่าวจึงผูกพันองค์กรของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มี สาระสำคัญเหมือนกัน ด้วยวิธีการที่เหมือนกัน จะปฏิบัติให้แตกต่างกันโดยอำเภอใจมิได้ และถ้ามีสาระสำคัญ ที่แตกต่างกัน จะพิจารณาให้เหมือนกันโดยอำเภอใจมิได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การกำหนดมาตรการใด ๆ จึงจะต้องพิจารณาหลักการห้ามเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงความแตกต่างกันทาง เชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ หรือความแตกต่างกันด้านอื่น ๆ รวมถึงความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน

๑.๓ ขอบเขต

การชุมนุมสาธารณะ คือ การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นสามารถร่วม การชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่ เว้นแต่ การชุมนุมเนื่องใน งานพระราชพิธีและ งานรัฐพิธี การชุมนุมเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมตามประเพณีหรือ ตามวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น การชุมนุมเพื่อจัดแสดงมหรสพ กีฬา ส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมอื่น เพื่อประโยชน์ทางการค้าปกติของผู้จัดการชุมนุมนั้น การชุมนุมภายในสถานศึกษา การชุมนุมหรือการประชุม ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือการประชุมสัมมนาทางวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มี วัตถุประสงค์ทางวิชาการ การชุมนุมสาธารณะในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้ กฎอัยการศึก และการชุมนุมสาธารณะที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีผู้จัดให้มีการชุมนุม หรือการชุมนุมที่ ไม่มีผู้จัดการชุมนุมแต่การรวมตัวชุมนุมนั้นเกิดขึ้นเองด้วย

บทที่ ๒

นโยบาย วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

๒.๑ นโยบาย

ส่งเสริมและดูแลการชุมนุมสาธารณะตามสิทธิ เสรีภาพ โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นและส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ยังคงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่สามารถบังคับใช้กฎหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ วิสัยทัศน์

บริหารจัดการดูแลการชุมนุมสาธารณะของประเทศได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับหลักนิติรัฐ นิติธรรม หลักประชาธิปไตย หลักการสากล สามารถบริหารจัดการและแก้ไขสถานการณ์ได้รอบคอบเหมาะสม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน

๒.๓ วัตถุประสงค์

๒.๓.๑ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานต่างๆ เข้าใจหลักสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการชุมนุมสาธารณะ ตลอดจนเข้าใจหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายบัญญัติ และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ โดยกำหนดบทบาท หน้าที่ ตลอดจนแนวทางการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่ เพื่อดูแลและรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะในการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะ อันเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย ได้รับการดูแลเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ให้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

๒.๓.๒ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติตั้งแต่ในภาวะปกติจนถึงสถานการณ์ที่รุนแรงจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ทั้งนี้เพื่อให้การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือของเจ้าหน้าที่สามารถใช้ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ เพื่อบรรลุภารกิจและเป็นการประกันว่าการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวได้มีการใช้อย่างเหมาะสม

๒.๓.๓ เพื่อให้ หน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ทุกระดับ มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือของเจ้าหน้าที่ตามแผนนี้ให้เป็นไปตามหลักของความจำเป็นอย่างสมเหตุสมผลและอยู่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๔ เพื่อให้ หน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ทุกระดับ มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนนี้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน นอกจากนี้กำลังพลที่จะปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจนี้ ต้องได้รับการฝึกฝน

ให้มีขีดความสามารถเพียงพอที่จะใช้กำลัง มาตรการ และอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อการรักษาความสงบ การชุมนุมสาธารณะ เพื่อบรรลุลูกภารกิจดังกล่าว

๒.๔ เป้าหมาย

๒.๔.๑ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการดูแลการชุมนุมสาธารณะในทุกขั้นตอน การปฏิบัติ

๒.๔.๒ มีความพร้อมด้านทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วยงบประมาณ บุคลากร ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์ และอาวุธ ที่จำเป็นและเหมาะสมกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

๒.๔.๓ ประชาชนมีจิตสำนึกและมีความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นให้กระทบน้อยที่สุด

๒.๔.๔ เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนรับทราบบทบาท หน้าที่ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ชุมนุม และประชาชนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

๒.๕ นิยามศัพท์

๒.๕.๑ การชุมนุมสาธารณะ หมายความว่า การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่น สามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่

๒.๕.๒ ที่สาธารณะ หมายความว่า ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่ใช้ เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน หรือที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นเจ้าของ แต่เป็น ผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ บรรดาซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ รวมตลอดทั้งทางหลวงและ ทางสาธารณะ

๒.๕.๓ ผู้จัดการชุมนุม หมายความว่า ผู้จัดให้มีการชุมนุมสาธารณะ และให้หมายความรวมถึง ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ เช่น ผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการ อำนาจความสะดวกในการชุมนุม ตลอดจนผู้ซึ่งเชิญชวนหรือนัดหมายให้ผู้อื่นมาเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะ โดยแสดงออก หรือมีพฤติการณ์ทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้จัดหรือร่วมจัดให้มีการชุมนุมนั้น

๒.๕.๔ ผู้ชุมนุม หมายความว่า ผู้จัดการชุมนุม และผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะไม่ว่าจะ เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะนั้นตามคำเชิญชวนหรือนัดหมายของผู้จัดการชุมนุมหรือไม่

๒.๕.๕ ผู้รับแจ้ง หมายความว่า หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ หรือ บุคคลอื่น ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รับแจ้งการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติ การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๒.๕.๖ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ หมายความว่า หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ

๒.๕.๗ ผู้ควบคุมสถานการณ์ หมายความว่า ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลในกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ เพื่อให้มีการ เลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล ตามแต่กรณี

๒.๕.๘ พื้นที่ควบคุม หมายความว่า อาณาบริเวณที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะประกาศ กำหนดเพื่อให้ผู้ชุมนุมออกจากอาณาบริเวณและห้ามบุคคลใดเข้าไปในอาณาบริเวณดังกล่าวโดยมิได้รับ อนุญาตตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๕.๙ ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS) หมายความว่า แนวทางการจัดการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องภัย หรือการจัดงานขนาดใหญ่ที่มีคนมารวมกันเป็นจำนวนมากทุกประเภท เช่นการชุมนุมเรียกร้อง หรือการจัดแสดงดนตรีหรือกีฬา อย่างมีมาตรฐานในพื้นที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เหตุฉุกเฉินขนาดเล็ก ไปจนถึงเหตุฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน โดยผู้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้ภายใต้การบัญชาการรวมศูนย์ โดยปกติมีการจัดโครงสร้างระบบเพื่อการทำงานใน ๕ สายงานหลัก คือ ส่วนบัญชาการ ส่วนปฏิบัติการ ส่วนแผนงาน ส่วนสนับสนุน และส่วนธุรการ-การเงิน ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการปรับลดหรือขยายส่วนงานที่อาจจำเป็น ตามลักษณะของเหตุการณ์

๒.๕.๑๐ ศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) หมายความว่า ที่ตั้งขององค์กรหลักในการจัดการดูแล รักษาความสงบเรียบร้อย การแก้ไขสถานการณ์หรือคลี่คลายสถานการณ์ ภัยคุกคาม เหตุวิฤติ หรือปัญหาที่เผชิญอยู่ในพื้นที่การชุมนุมหรือพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑๑ ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) หมายความว่า ศูนย์ปฏิบัติการที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ชุมนุม เพื่อความสะดวกในการควบคุมสั่งการ หรือดูแลความสงบเรียบร้อยการชุมนุม

๒.๕.๑๒ เครื่องมือควบคุมฝูงชน หมายความว่า อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ใช้ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย การบังคับใช้กฎหมาย หรือการจัดระเบียบการชุมนุมสาธารณะ ตามมาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๒.๕.๑๓ การใช้กำลัง หมายความว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือการบังคับใช้กฎหมาย ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยการชุมนุม ทั้งในเชิงการใช้กำลังทางกายภาพ และหรือการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่ต้องใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนประกอบด้วย

๒.๕.๑๔ หลักการใช้กำลัง หมายความว่า แนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ใน “การใช้กำลัง” ในการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือการบังคับใช้กฎหมาย ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยการชุมนุมให้ถูกต้องตามกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน พอสมควรแก่เหตุ สังคมยอมรับได้

บทที่ ๓

กรอบยุทธศาสตร์ และมาตรการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

๓.๑ ยุทธศาสตร์การดูแลการชุมนุมสาธารณะ

การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการดูแลการชุมนุมสาธารณะที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในอันที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดผลกระทบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเตรียมความพร้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเผชิญเหตุ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการและการคลี่คลายสถานการณ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การฟื้นฟู เยียวยา ภายหลังสถานการณ์

๓.๑.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดผลกระทบ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับระบบการบริหารจัดการการชุมนุมให้มีประสิทธิภาพ อันเป็นการป้องกันและลดผลกระทบต่อประชาชนให้น้อยที่สุด ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการเตรียมการรองรับการชุมนุมสาธารณะ

(๑) เป้าประสงค์

(๑.๑) ป้องกันและลดผลกระทบจากการชุมนุมสาธารณะ

(๑.๒) ลดความเสี่ยงของประชาชนจากเหตุการณ์รุนแรง

(๒) มาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบ

(๒.๑) การจัดทำแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ ถึงระดับท้องถิ่น

(๒.๒) หน่วยงานของรัฐจัดเตรียมสถานที่สำหรับรองรับการชุมนุมสาธารณะ

(๒.๓) การฝึกอบรม ประชุม ชี้แจง ประชาสัมพันธ์ บุคลากรและประชาชน ให้ทราบถึงสิทธิและเสรีภาพของการชุมนุมสาธารณะตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(๒.๔) การเตรียมบุคลากรให้มีทักษะ ความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะ

(๒.๕) การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพของการชุมนุมตามครรลองประชาธิปไตย

๓.๑.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเตรียมความพร้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลการชุมนุมสาธารณะให้มีขีดความสามารถในการเผชิญเหตุการณ์การชุมนุมสาธารณะไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดเหตุ เป็นการเตรียมความพร้อม และแนวทางการปฏิบัติในการรับมือการชุมนุมสาธารณะที่จะเกิดขึ้น เพื่อลดผลกระทบต่อประชาชน และลดความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในการชุมนุม

(๑) เป้าประสงค์

สร้างความพร้อมเพื่อบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการสากล

(๒) มาตรการในการเตรียมความพร้อม

(๒.๑) การพัฒนาระบบการแจ้งการชุมนุมให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์และรวดเร็ว

(๒.๒) การพัฒนาศักยภาพของระบบการสื่อสาร การประสานงานระหว่างหน่วยงาน

(๒.๓) การฝึกซ้อมแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(๒.๔) การเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ อาวุธ ยุทโธปกรณ์ ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(๒.๕) การจัดระบบการประชาสัมพันธ์ให้มีความพร้อม ทันต่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะ

๓.๑.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเผชิญเหตุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระบบการเผชิญเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับหน่วยงานต่างๆ และบูรณาการบุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ ได้อย่างตามแผนการปฏิบัติ

(๑) เป้าประสงค์

การบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันบริหารจัดการได้ตามบทบาทและหน้าที่

(๒) มาตรการในการเผชิญเหตุ

(๒.๑) การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์หรือศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) ทุกระดับ

(๒.๒) การเชื่อมโยงระบบติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

(๒.๓) การสนธิกำลัง และบูรณาการบุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ระหว่างหน่วยงาน

(๒.๔) การประชาสัมพันธ์โดยมีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ และจัดทำข่าวชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสาธารณะชน

๓.๑.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการและการคลี่คลายสถานการณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการบริหารจัดการและคลี่คลายสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะที่ละเมิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับหน่วยงานต่างๆ และบูรณาการบุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ ได้อย่างตามแผนการปฏิบัติ ลดการปะทะ สูญเสียในการคลี่คลายการชุมนุมสาธารณะที่ละเมิดกฎหมาย

(๑) เป้าประสงค์

การบริหารจัดการและการคลี่คลายการชุมนุมสาธารณะที่ละเมิดกฎหมายเป็นไปอย่างมีระบบ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันบริหารจัดการได้ตามบทบาทและหน้าที่

(๒) มาตรการในการบริหารจัดการและการคลี่คลายสถานการณ์

(๒.๑) การจัดตั้งศูนย์ควบคุมสถานการณ์หรือศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.)

(๒.๒) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย

(๒.๓) การปฏิบัติในการคลี่คลายสถานการณ์ตามกฎหมาย และใช้วิธีการที่หลีกเลี่ยงการใช้กำลัง ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ ให้ใช้กำลังและเครื่องมือความคุมฝูงชนเท่าที่จำเป็น

(๒.๔) การประชาสัมพันธ์โดยมีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ และจัดทำข่าว
ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสาธารณะชน

(๒.๕) การจัดตั้งศูนย์รักษาพยาบาล ตลอดจนการช่วยเหลือเยียวยาภายหลัง
การคลี่คลายสถานการณ์

๓.๑.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การฟื้นฟู เยียวยา ภายหลังสถานการณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทา
ทุกข์ขั้นต้น ตลอดจนรักษาพยาบาล ฟื้นฟู เยียวยาภายหลังการคลี่คลายสถานการณ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) เป้าประสงค์

(๑.๑) ผู้ได้รับผลกระทบได้รับการช่วยเหลือทางกายภาพและทางกฎหมาย
ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักสิทธิมนุษยชน

(๑.๒) มีการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่าง
ครบถ้วน สมบูรณ์

(๑.๓) ประชาชน หรือหน่วยงานต่างๆ สามารถใช้ที่สาธารณะได้ตามปกติโดยเร็ว

(๒) มาตรการในการฟื้นฟู เยียวยา ภายหลังสถานการณ์

(๒.๑) การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ

(๒.๒) การฟื้นฟูสถานที่ ทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายตั้งแต่ระดับประเทศ
จังหวัด และท้องถิ่น

(๒.๓) การรักษาสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่าง
ครบถ้วนสมบูรณ์

(๒.๔) การชี้แจง ประชาสัมพันธ์ การควบคุมสถานการณ์และการคลี่คลาย
สถานการณ์

(๒.๕) การได้รับสินไหมทดแทน ค่าเสียหาย ตามกฎหมาย

๓.๒ มาตรการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

เพื่อให้การดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เจ้าหน้าที่อาจพิจารณาให้มี
มาตรการใดมาตรการหนึ่ง หรือหลายมาตรการประกอบกัน เพื่อรักษาความปลอดภัยการชุมนุมสาธารณะ
ได้ดังนี้

๓.๒.๑ การประชาสัมพันธ์ แนะนำการปฏิบัติในการชุมนุมสาธารณะ

๓.๒.๒ การตรวจค้นบุคคล ยานพาหนะ

๓.๒.๓ การจัดเจ้าหน้าที่ตรวจตราบริเวณสถานที่ชุมนุมสาธารณะ

๓.๒.๔ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นบริเวณรอบสถานที่ชุมนุมสาธารณะ

๓.๒.๕ การกำหนดเงื่อนไขหรือคำสั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัย
การบรรเทาเหตุเดือดร้อนรำคาญ ตลอดจนการจัดการจราจรและการขนส่ง

บทที่ ๔

บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยหลักในการปฏิบัติภายใต้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และสามารถร้องขอหรือสั่งการตามแต่กรณี เพื่อให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ ดำเนินการตามภายในขอบอำนาจหน้าที่ของบุคคลหรือหน่วยงานนั้น โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหน่วยหลัก

รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ วางแผน และเตรียมการรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ แก้ไขปัญหา แล้วรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผ่านศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปก.ตร.)) ทันทัน โดยดำเนินการด้วยการใช้ระบบศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) และระบบบัญชาการเหตุการณ์

๔.๑.๑ หัวหน้าสถานีตำรวจนครบาล เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม หากเป็นการชุมนุมในพื้นที่สถานีตำรวจแห่งนั้น

๔.๑.๒ ผู้บังคับการตำรวจนครบาลท้องที่ เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม เมื่อเป็นการชุมนุมสาธารณะต่อเนื่องระหว่างสถานีตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบ

๔.๑.๓ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม เมื่อมีการชุมนุมในพื้นที่ระหว่างกองบังคับการตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบ

แจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร หน่วยงานของรัฐด้านสาธารณูปโภค การขนส่งมวลชน เช่น การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง การขนส่งมวลชน เพื่อประสานการปฏิบัติ หรือเตรียมการร้องขอตามกฎหมายให้หน่วยงานนั้นดำเนินการหรือบังคับการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ

ติดตามสถานการณ์และสั่งการในการแก้ไขปัญหาต่อไป โดยใช้กำลังตำรวจในสังกัดเป็นหลัก หากเกินขีดความสามารถให้ขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร กรมประชาสัมพันธ์ เตรียมการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เมื่อได้รับการร้องขอ โดยเบื้องต้นให้ประสานช่องทางติดต่อประสานงาน หรือการขอให้จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อมาประจำที่ศูนย์ปฏิบัติการ พร้อมรายการสิ่งอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่พร้อมให้การสนับสนุนตามร้องขอ

๔.๒ นอกเขตกรุงเทพมหานครให้ ตำรวจภูธรจังหวัด เป็นหน่วยหลักในการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบ

ให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ วางแผน รักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ แก้ไขปัญหา โดยดำเนินการด้วยการใช้ระบบศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) และระบบบัญชาการเหตุการณ์ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบในราชการจังหวัด และอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ และเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้เลิกการชุมนุมตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับอย่างสอดคล้องกัน

๔.๒.๑. หัวหน้าสถานีตำรวจภูธร เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม หากเป็นการชุมนุมในพื้นที่สถานีตำรวจแห่งนั้น

๔.๒.๒ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม เมื่อเป็นการชุมนุมสาธารณะต่อเนื่องระหว่างสถานีตำรวจภูธรที่รับผิดชอบ

๔.๒.๓ ผู้บัญชาการตำรวจพื้นที่ เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม เมื่อเป็นการชุมนุมสาธารณะต่อเนื่องระหว่างกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดที่รับผิดชอบ

เมื่อได้ปรึกษากับผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ให้แจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หน่วยงานของรัฐด้านสาธารณสุข โภค การขนส่งมวลชน เช่น การประปา การไฟฟ้า การขนส่งมวลชน เพื่อประสานการปฏิบัติ หรือเตรียมการร้องขอตามกฎหมายให้หน่วยงานนั้นดำเนินการหรือบังคับการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ โดยเบื้องต้นให้ประสานช่องทางติดต่อประสานงาน หรือการขอให้จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อดำเนินการประจำที่ศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) พร้อมรายการและสมรรถนะสิ่งอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่พร้อมให้การสนับสนุนตามร้องขอ

ติดตามสถานการณ์และสั่งการในการแก้ไขปัญหา โดยใช้กำลังตำรวจในสังกัดเป็นหลัก หากเกินขีดความสามารถให้ขอรับการสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัด ตำรวจภูธรภาคและสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานจังหวัด ปกครองจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ หน่วยงานของกระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร กรมประชาสัมพันธ์ ในพื้นที่ เตรียมการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เมื่อมีการร้องขอ โดยเบื้องต้นให้ประสานช่องทางติดต่อประสานงาน หรือการขอให้จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อดำเนินการประจำที่ศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) พร้อมรายการและสมรรถนะสิ่งอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่พร้อมให้การสนับสนุนตามร้องขอ

ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ภ.๑ - ๙ และ ศชต.) เป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติของ ตำรวจภูธรจังหวัดหรือจังหวัด เมื่อได้รับการร้องขอ โดยพิจารณาสั่งการในอำนาจหน้าที่ พร้อมทั้งรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติผ่าน ศปก.ตร. เพื่อรับทราบหรือเพื่อพิจารณาสั่งการสนับสนุน ในการแก้ไขปัญหาหรือแต่งตั้งเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมเพิ่มหรือแทนหัวหน้าสถานีตำรวจผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาคตามกรณี

๔.๓ บทบาท หน้าที่ และแนวปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	บทบาท หน้าที่
(๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 	ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ และเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการประสาน ร้องขอ สั่งการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนภารกิจดูแล การชุมนุมสาธารณะตามแต่กรณี (๑.๑) จัดทำแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑.๒) แนะนำให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการดูแลการ ชุมนุมสาธารณะแก่หน่วยงานของรัฐ และภาคส่วนต่างๆ (๑.๓) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ทบทวนแผนการปฏิบัติ ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑.๔) บังคับใช้กฎหมาย ป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางอาญา
(๒) สำนักงานกฤษฎีกา 	(๒.๑) จัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการดูแลการชุมนุม สาธารณะ (๒.๒) สนับสนุนด้านการข่าวกรองและให้คำแนะนำด้านการ รักษาความปลอดภัย (๒.๓) บริหารจัดการการประชาสัมพันธ์และการจัดการข่าวสาร ตลอดจนเตรียมการประกาศคำสั่งเจ้าพนักงานที่จำเป็นตามที่ กฎหมายนี้บัญญัติได้ตลอดเวลา (๒.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสาน และสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ
(๓) กระทรวงมหาดไทย 	(๓.๑) สั่งการ และประสานงานให้จังหวัดและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะใน เขตพื้นที่รับผิดชอบ และพื้นที่ข้างเคียงเมื่อได้รับการร้องขอ (๓.๒) ประสานการปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่เพื่อ การชุมนุมสาธารณะ (๓.๓) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสาน และสนับสนุน การดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ

(๔) กระทรวงกลาโหม 	(๔.๑) สนับสนุนภารกิจของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๔.๒) พิจารณาสับสนุนกำลังพล อุปกรณ์ เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ตามที่เห็นสมควร เมื่อได้รับการร้องขอจากหน่วยงานต่างๆ (๔.๓) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ
(๕) กระทรวงการคลัง 	(๕.๑) กำหนดมาตรการด้านการเงินและการคลังที่สนับสนุนภารกิจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๕.๒) กำหนดข้อกฎหมายระเบียบที่ใช้ในการช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟู การดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๕.๓) กำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบเงินทดรองราชการ(กรมบัญชีกลาง) เพื่อสนับสนุนภารกิจ (๕.๔) จัดเจ้าหน้าที่เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ
(๖) กระทรวงการต่างประเทศ 	(๖.๑) ประสานกับหน่วยงานราชการของต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ในการดำเนินงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๖.๒) ชี้แจง และให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะกับหน่วยงานต่างประเทศ รวมทั้งสถานทูตต่างประเทศประจำประเทศไทย เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (๖.๓) จัดเจ้าหน้าที่ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ
(๗) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 	(๗.๑) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้ความรู้ด้านความปลอดภัยเส้นทางการเดินทาง แก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยว (๗.๒) กำหนดแผน มาตรการ ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญให้มีความปลอดภัย (๗.๓) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ

(๘) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 	(๘.๑) วางแผนและฟื้นฟูด้านสังคมและจิตใจให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๘.๒) สนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ (๘.๓) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ
(๙) กระทรวงคมนาคม 	(๙.๑) จัดทำแผนปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะให้สอดคล้องกับแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๙.๒) สนับสนุนข้อมูล เส้นทางสัญจร เส้นทางเลี่ยง เพื่อสนับสนุนภารกิจ (๙.๓) ให้การสนับสนุนงานด้านการจราจรในพื้นที่การชุมนุมสาธารณะ (๙.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่การชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๐) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 	(๑๐.๑) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบสื่อสาร และโทรคมนาคม ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูลด้านสารสนเทศการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนภารกิจ (๑๐.๒) สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร และสนับสนุนกำลังพล เพื่อบริการการติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (๑๐.๓) การดำเนินการตามกฎหมายในการดูแลการชุมนุมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (๑๐.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ

(๑๑) กระทรวงยุติธรรม 	(๑๑.๑) จัดเตรียมแผนการปฏิบัติรองรับการชุมนุมสาธารณะให้สอดคล้องกับแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑๑.๒) สนับสนุนข้อมูลทางกฎหมายในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑๑.๓) จัดทำแผน ขั้นตอน ระยะเวลาการปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งเลิกการชุมนุมสาธารณะ (๑๑.๔) ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมภายใต้กรอบกฎหมาย ตลอดจนการเรียกร้องและการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย (๑๑.๕) จัดเจ้าหน้าที่ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๒) กระทรวงสาธารณสุข 	(๑๒.๑) จัดทำแผนรองรับการปฏิบัติ การจัดตั้งศูนย์พยาบาลในพื้นที่การชุมนุมสาธารณะ (๑๒.๒) จัดเตรียมบุคลากร อุปกรณ์ทางการแพทย์ สนับสนุนการปฏิบัติ (๑๒.๓) จัดเตรียมการแพทย์ฉุกเฉิน การช่วยเหลือ เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมสาธารณะ (๑๒.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๓) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 	ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ (๑๓.๑) จัดทำ ปรับปรุง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้สอดคล้องกับแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้อง (๑๓.๒) ประสานสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ (๑๓.๓) ประสานงานหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่เพื่อแก้ไข และฟื้นฟูการชุมนุมสาธารณะ (๑๓.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ

(๑๔) สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน 	(๑๔.๑) สนับสนุนงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินแก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๑๔.๒) สนับสนุนหน่วยงานในการจัดการข้อมูล ผู้บาดเจ็บ หรือ เสียชีวิต (๑๔.๓) สนับสนุนให้มีระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน และพัฒนาระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการฉุกเฉิน (๑๔.๕) ประสานงาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติการฉุกเฉิน (๑๔.๕) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๕) กรุงเทพมหานคร 	(๑๕.๑) พิจารณาจัดสถานที่รองรับการชุมนุมสาธารณะ (๑๕.๒) สนับสนุนกำลังพล อุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑๕.๓) จัดการสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกตามที่หน่วยงานต่างๆ ร้องขอ (๑๕.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๖) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 	(๑๖.๑) จัดทำแผนหรือแนวทาง เพื่อรองรับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๑๖.๒) พิจารณา ประสานงาน สถานที่เพื่อส่งเสริมการชุมนุมสาธารณะ (๑๖.๓) ประสานงาน และสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑๖.๔) พิจารณา ส่งเสริม สนับสนุน จัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับการชุมนุมสาธารณะ (๑๖.๕) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ

(๑๗) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กสทช. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	(๑๗.๑) ควบคุม กำกับ ดูแลการใช้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุนหรือปฏิบัติตามการดูแลการชุมนุมสาธารณะ เมื่อได้รับการร้องขอ (๑๗.๒) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๘) จังหวัด	(๑๘.๑) พิจารณาจัดทำแผนรองรับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑๘.๒) สั่งการ และประสานงานหน่วยงานในบังคับให้ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และพื้นที่ข้างเคียงเมื่อได้รับการร้องขอ (๑๘.๓) พิจารณาจัดให้มีสถานที่เพื่อการชุมนุมสาธารณะตามความเหมาะสม (๑๘.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุน การดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๑๙) องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น	(๑๙.๑) พิจารณาจัดทำแผนรองรับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๑๙.๒) สั่งการ และประสานงานหน่วยงานในบังคับให้ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และพื้นที่ข้างเคียงเมื่อได้รับการร้องขอ (๑๙.๓) พิจารณาจัดให้มีสถานที่เพื่อการชุมนุมสาธารณะตามความเหมาะสม (๑๙.๔) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุน การดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ
(๒๐) องค์รเอกชน มูลนิธิ ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่นๆ	(๒๐.๑) สนับสนุนสำนักงานตำรวจแห่งชาติในพื้นที่ต่างๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ (๒๐.๒) สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ (๒๐.๓) จัดเจ้าหน้าที่พร้อมบัญชีอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อประสานและสนับสนุน การดูแลการชุมนุมสาธารณะ ประจำ ศปก. พื้นที่ การชุมนุมสาธารณะเมื่อได้รับการร้องขอ

บทที่ ๕

ขั้นตอนปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

ขั้นตอนปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๕.๑ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการ (ก่อนการชุมนุมสาธารณะหรือเมื่อรับทราบการรับแจ้งการชุมนุม) การปฏิบัติในขั้นนี้เริ่มปฏิบัติตั้งแต่การยกระดับหรือปรับ ศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) ทุกระดับ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และใช้เป็นหน่วยขับเคลื่อนแผน ดังนี้

๕.๑.๑ ดำเนินการด้านการข่าว วางแผนรวบรวมข่าวสาร รวบรวมข่าวสารพื้นฐาน และขยายข่ายงานข่าว ประสานงานข่าวกับหน่วยงานข่าวต่างๆ โดยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ และ ศปก. ทุกระดับ จะต้องสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับการรับแจ้งการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมาย หรือการจัดชุมนุมสาธารณะที่อาจยังไม่ได้มีการแจ้งและรายงานข่าว ในกรณีได้รับทราบข่าวหรือมีเบาะแส สิ่งบอกเหตุว่าจะมีการจัดการชุมนุมสาธารณะ หรือมีการประกาศว่าจะมีการชุมนุมสาธารณะไว้ล่วงหน้าให้ ศปก.ทุกระดับ เป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการ

๕.๑.๒ สืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแกนนำ ผู้สนับสนุน เครือข่าย ผู้จัดการชุมนุม ให้ทราบแบบการชุมนุมสาธารณะ จำนวนผู้ชุมนุมสาธารณะ สถานที่ที่จะเดินขบวน พฤติการณ์ แผนประทุษกรรมที่เคยเกิดแนวโน้มสถานการณ์

๕.๑.๓ เจ้าพนักงานผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะ เป็นผู้รับผิดชอบในการเตรียมการโดยจัดตั้งและใช้ศูนย์ปฏิบัติการ ส่วนหน้า(ศปก.สน.) เพื่อเตรียมการควบคุมอำนวยความสะดวกการรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะดังกล่าว แล้วแจ้งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จะมีการชุมนุมสาธารณะ หรือหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐหรือของเอกชนในท้องที่นั้นเพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนและเตรียมการในส่วนเกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ของหน่วย

๕.๑.๔ รายงานเหตุการณ์เบื้องต้นให้ ศปก.ของหน่วยเหนือหรือหน่วยบังคับบัญชา แล้วรายงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผ่าน ศปก.ตร.) ในฐานะหน่วยปฏิบัติหลัก ว่าเป็นกรณีที่จะเกิดการชุมนุมสาธารณะด้วยเงื่อนไขหรือข้อเรียกร้องใด จะชุมนุมสาธารณะเมื่อใด แล้วให้ประสานงานกับศูนย์แก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะของจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขการชุมนุมสาธารณะนั้น

๕.๑.๕ แจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติในความรับผิดชอบ และแจ้งประสานหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติ หรือหน่วยงานของรัฐที่อาจต้องร้องขอให้สนับสนุน

๕.๑.๖ แจ้งให้หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐ ให้จัดหรือประสานให้มีการประชาสัมพันธ์เป็นระยะเพื่อให้ประชาชนทราบถึงสถานที่ที่ใช้ในการชุมนุมแต่ละช่วงเวลาที่มีการชุมนุม ตลอดจนคำแนะนำเกี่ยวกับเส้นทางการจราจรหรือระบบการขนส่งสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการชุมนุมน้อยที่สุด

๕.๑.๗ ติดตามประสาน เฝ้าระวังตรวจสอบ และจัดเจ้าหน้าที่ประสานกับ ผู้แจ้งการชุมนุม แกนนำ หรือผู้จัดการชุมนุมสาธารณะ

๕.๑.๘ ประเมินภัยคุกคาม จัดการวิเคราะห์ความเสี่ยง ประชุมเพื่อแสวงข้อตกลงใจทางยุทธวิธีเบื้องต้น แล้วจัดทำแผนหรือคำสั่งปฏิบัติการดูแลความสงบการชุมนุมสาธารณะ โดยให้สอดคล้องกับระเบียบคำสั่ง และแผนที่เกี่ยวข้องส่ง ศปก. หน่วยเหนือ

๕.๑.๙ เตรียมการตามขั้นตอนมาตรการทางกฎหมาย การใช้กำลัง เช่น การสืบสวน การร้องขอต่อศาล การปิดหมายศาล การประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุม การประกาศคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแล การชุมนุมสาธารณะ หรือของผู้ควบคุมสถานการณ์ การทำสำนวนการสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน กลุ่มที่เตรียมการจะก่อเหตุร้ายในการชุมนุมสาธารณะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๖ เป็นต้น และดำเนินการเพื่อให้สามารถขออนุญาตหมายจับ เพื่อสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย เช่น เตรียมการสะสมสิ่งกีดขวาง เพื่อปิดการจราจร หรือเตรียมการวางเพลิง หรือจะก่อเหตุวุ่นวาย หรือขัดขวางในระหว่างการชุมนุมอื่นๆ เป็นต้น

๕.๑.๑๐ เตรียมสิ่งอุปกรณ์สิ่งกีดขวางหรืออำนวยความสะดวกแก่สาธารณชน เช่น อุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกการจราจร อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ เป็นต้น รวมทั้งจัดทำแผนการจราจร จัดการเส้นทางจราจร เส้นทางสำรอง ประกาศเจ้าพนักงานจราจร ทำป้ายประกาศหรือประชาสัมพันธ์แก่สาธารณชนหลีกเลี่ยงเส้นทาง

๕.๑.๑๑ เตรียมพื้นที่การชุมนุมสาธารณะให้ปลอดภัยและหรือสะดวกต่อการใช้พื้นที่ของบุคคลทั่วไป รวมทั้ง ศปก.ส่วนหน้า จุดรวมพล ค่ายพัก จุดส่งกำลังบำรุง จุดบริการต่าง ๆ

๕.๑.๑๒ ประกาศมาตรการทางกฎหมาย ให้แก่สาธารณชนและผู้เข้าร่วมชุมนุมสาธารณะและแกนนำได้รับทราบ

๕.๑.๑๓ จัดระเบียบสื่อมวลชน(รับลงทะเบียน ออกเครื่องหมายหรือบัตรแสดงตัว แก่สื่อมวลชน) เพื่อความปลอดภัยและการจัดระเบียบในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในพื้นที่เกี่ยวข้อง การชุมนุมสาธารณะ รวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ โดยเฉพาะเกี่ยวกับความปลอดภัยของสื่อมวลชน

๕.๑.๑๔ ดำเนินการด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ทุกรูปแบบ และเตรียมปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติการจิตวิทยา ปฏิบัติการข่าวสาร โดยอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ทุกประเภท เช่น วิทยุ โทรศัพท์ สื่อสังคมออนไลน์

๕.๑.๑๕ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) ในพื้นที่ชุมนุมสาธารณะ เพื่อควบคุมสั่งการ รวมทั้งกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการควบคุม อำนาจการและสั่งการในแต่ละพื้นที่แต่ละขั้นตอน

๕.๒ ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นการเผชิญเหตุ (ขณะชุมนุมสาธารณะ) เมื่อมีสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และปฏิบัติดังนี้

๕.๒.๑ ให้ตำรวจท้องที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณที่ชุมนุมและบริเวณใกล้เคียงด้วยการแยกพื้นที่ชุมนุมออกจากพื้นที่ทั่วไป ตั้งจุดตรวจจุดสกัดตรวจค้นอาวุธ สิ่งผิดกฎหมายรอบสถานที่ชุมนุมสาธารณะ ตั้งจุดตรวจการณ์จากจุดสูงชม

๕.๒.๒ รักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายที่อยู่ใกล้สถานที่ชุมนุม พร้อมทั้งจัดการจราจรบริเวณที่ชุมนุมและพื้นที่ต่อเนื่องเพื่อให้การชุมนุมสาธารณะที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อสาธารณชนน้อยที่สุด

๕.๒.๓ ใช้ศูนย์ปฏิบัติการ ทุกระดับติดตาม ควบคุม และสั่งการการรักษาความสงบ และแก้ไขปัญหาตามขั้นตอน โดยให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) ในพื้นที่ชุมนุมหรือใกล้เคียง

๕.๒.๔ ชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุมสาธารณะให้ทราบถึงขอบเขตของการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยการชุมนุมสาธารณะจะต้องไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นหรือละเมิดต่อกฎหมาย รวมทั้งต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายในการชุมนุม

๕.๒.๕ ให้นำหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นของผู้ชุมนุม จัดผู้แทนมารับทราบข้อเท็จจริง เจรจา ไกล่เกลี่ย หรือ แก้ไขปัญหาเบื้องต้น โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติ และให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

๕.๒.๖ ดำรงการเจรจากับผู้จัดการชุมนุม ผู้ชุมนุมหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ ตลอดเวลา

๕.๒.๗ เร่งดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อบังคับใช้กฎหมาย ทำสำนวนการสืบสวนสอบสวน โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเตรียมการจะก่อเหตุร้าย

๕.๒.๘ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และแจ้งฝ่ายปกครอง หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ช่วยทำการประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการข่าวสาร และใช้มวลชนของฝ่ายเรา สนับสนุนการข่าวและการป้องกันและรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะทุกรูปแบบ

๕.๒.๙ ดำเนินการป้องกันเหตุแทรกซ้อนหรือการก่อเหตุร้ายในพื้นที่ชุมนุมและพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้หน่วยตำรวจในพื้นที่รับผิดชอบจัดกำลังเข้าป้องกัน ระวังยับยั้ง บังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดและภายใต้หลักการใช้กำลัง

๕.๓ ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นการใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์

๕.๓.๑ การใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชน การดูแลการชุมนุมสาธารณะและการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ในกรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เจ้าพนักงานผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำนั้น และดำเนินการดังนี้

๕.๓.๑.๑ เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้กำลังชุดควบคุมฝูงชน หรือหน่วยต่างๆ ในแต่ละระดับ ในการแก้ไขสถานการณ์ให้รายงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผ่าน ศปก.ตร.) ทราบทันที ในกรณีการชุมนุมมีการกระทำผิดกฎหมาย หรือกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่น จนเกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมดำเนินการสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำ โดยให้รายงาน ศปก.ตร. ทราบ และในจังหวัดอื่นนอกเขตกรุงเทพมหานครให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย

๕.๓.๑.๒ หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมและปริมาตรเป็นพื้นที่ควบคุม

๒) ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

๓) ประกาศห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

ดูแลการชุมนุมสาธารณะ

๕.๓.๑.๓ รายงานเหตุการณ์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผ่าน ศปก.ตร.) เพื่อทราบ และรายงานรัฐมนตรี ที่รับผิดชอบตาม พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๕.๓.๑.๔ เมื่อพ้นระยะเวลาที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมแล้ว หากมี ผู้ชุมนุมอยู่ในพื้นที่ควบคุม หรือเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า ให้ดำเนินการทางยุทธวิธีจากเบาไปหาหนักเพื่อให้เลิกการชุมนุมนั้น(ถ้าทำได้) โดยการทำความเข้าใจ ด้วยการ ประกาศ สั่งด้วยวาจาให้ปฏิบัติตาม จับ คั้น ยึด आयัด หรือรื้อถอนทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุม สาธารณะตามความจำเป็น ให้ได้สัดส่วนกับความรุนแรงการกระทำ พอสมควรแก่เหตุ

๕.๓.๑.๕ หากจำเป็นเพื่อให้เลิกการชุมนุม หรือการจับกุม หรือป้องกันภัยอันตรายต่อ ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ให้พิจารณาใช้กำลังตามหลักการใช้กำลัง

๕.๓.๑.๖ กรณีผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เลิก การชุมนุมสาธารณะ ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และอยู่ระหว่าง ร้องขอต่อศาลขอให้เลิกการชุมนุม หากมีความจำเป็นต้องคุ้มครองความสงบของประชาชน หรือคุ้มครอง การชุมนุมสาธารณะ ให้ผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะ ดำเนินการโดยจัดให้มีการบันทึกภาพและรวบรวมบันทึก พยานหลักฐานความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการทางยุทธวิธีหรือใช้กำลัง เพื่อคุ้มครองป้องกันเหตุเพื่อความ สะดวกของประชาชนและคุ้มครองความปลอดภัยในการชุมนุมสาธารณะ ดำเนินการทางยุทธวิธีจากเบาไปหา หนัก หรือตามความจำเป็นตามสถานการณ์ หรือให้เป็นไปตามสัดส่วนตามหลักการใช้กำลังที่กำหนด

๕.๓.๒ การใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์ของผู้ควบคุมสถานการณ์

กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะ และได้มีการปิดคำสั่งศาล และ ประกาศให้ผู้ชุมนุมทราบแล้ว และเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะได้แจ้งให้ศาลทราบและประกาศพื้นที่ ควบคุม ตามนัยมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ แล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

๕.๓.๒.๑ เมื่อพ้นระยะเวลาที่ประกาศกำหนดให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุม ให้ ผู้ควบคุมสถานการณ์ดำเนินการเพื่อเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล โดยดำเนินการทางยุทธวิธี ตามความจำเป็นและหลักการใช้กำลัง

๕.๓.๒.๒ เมื่อรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีได้ใช้อำนาจประกาศบังคับใช้กฎหมาย ความมั่นคงเฉพาะเพื่อรักษาความสงบแล้ว เจ้าพนักงานผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยรับผิดชอบหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย ตามกฎหมายความมั่นคงเฉพาะนั้นกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรักษาสถานที่ชุมนุมสาธารณะ การรักษา สถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อการสอบสวน จับกุมผู้กระทำความผิด ดำเนินคดี เว้นแต่มีการ สั่งการมอบหมายเป็นอย่างอื่น

๕.๔ ขั้นตอนที่ ๔ ขั้นการฟื้นฟู (หลังการชุมนุมสาธารณะ)

เมื่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะคลี่คลายคืนสู่สภาวะปกติหรือยุติการชุมนุมแล้ว ให้ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์ ดำเนินการ ดังนี้

๕.๔.๑ จัดส่งผู้บาดเจ็บ พิการ เยียวยา และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม สาธารณะตามหลักสิทธิมนุษยชนและตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิหรือที่เกี่ยวข้อง

๕.๔.๒ สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณะ ฟื้นฟูสถานที่หรือทรัพย์สินที่ได้รับ ความเสียหายจากการชุมนุมตามอำนาจหน้าที่

๕.๔.๓ บังคับใช้กฎหมาย รวบรวมพยานหลักฐาน สืบสวนสอบสวน จับกุมดำเนินคดี กับผู้กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด

๕.๔.๔ ร้องขอให้หน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่ร่วมปฏิบัติการ สนับสนุน หรือดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ของตนในเหตุชุมนุมสาธารณะ ให้ส่งข้อมูล พยานหลักฐาน เช่น ภาพจากกล้องวงจรปิด ภาพถ่าย เพื่อเป็นหลักฐานทางคดี หรือสรุปบทเรียนต่อไป

๕.๔.๕ จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปผลการปฏิบัติเพื่อการจัดทำรายงานภายหลัง การปฏิบัติ สรุปบทเรียนจากการปฏิบัติงาน รายงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผ่าน ศปก.ตร.) ตลอดจน ดำเนินการชี้แจงประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแก่สาธารณชน

บทที่ ๖

การใช้กำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์ และอาวุธ

เจ้าหน้าที่ต้องพยายามใช้การเจรจาต่อรองหรือปฏิบัติการใดๆ เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ หากไม่เป็นผลและเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องมีการใช้กำลังเข้าแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่ใช่การป้องกันอันตรายที่ใกล้จะถึง สามารถดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ให้เป็นไปตามสมควรแก่เหตุ และยุทธวิธีการใช้กำลัง ตามความจำเป็นของสถานการณ์ตามหลักสัดส่วน โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธีการพร้อมกันให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์เจ้าหน้าที่ต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง เครื่องมือควบคุมฝูงชนหรืออาวุธจนถึงที่สุด หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ให้ใช้กำลังเพียงเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับสถานการณ์

การใช้กำลัง เครื่องมือควบคุมฝูงชนหรืออาวุธ ต้องใช้เมื่อมีเหตุจำเป็นและเหมาะสมกับความรุนแรงของสถานการณ์ โดยในเบื้องต้นให้ใช้การเจรจา และหลีกเลี่ยงการใช้กำลังเท่าที่จะสามารถกระทำได้ แต่จะต้องไม่กระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณชนและเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุม

การใช้อาวุธต้องใช้เพื่อป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นให้พ้นจากอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต หรือร่างกาย หรือเพื่อระงับยับยั้งเหตุความรุนแรงให้สงบ หรือเพื่อจับกุมผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายหรือผู้ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานหรือเพื่อป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวหลบหนี

การจะใช้กำลัง เครื่องมือควบคุมฝูงชนหรืออาวุธเพื่อยุติการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อใดนั้นย่อมไม่ตัดสิทธิของเจ้าหน้าที่ ในการป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่นเพื่อให้พ้นจากอันตราย อันเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายที่ใกล้จะถึง โดยได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ

๖.๑ หลักการใช้กำลัง

การดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแลการชุมนุมสาธารณะพิจารณาในการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือในการรักษาความสงบ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนี้

ใช้กำลังตามความจำเป็นของสถานการณ์ โดยให้ใช้กำลังน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นเพื่อบรรลุภารกิจ

ก่อนการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ให้ใช้การเจรจากับผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมและแจ้งเตือนก่อน หากสามารถกระทำได้และไม่เกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ ให้ใช้วิธีการเตือนตามความเหมาะสมกับการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ตามสถานการณ์

การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อบังคับให้ผู้ชุมนุมหรือบุคคลอื่นๆ ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ หรือการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือในกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่ง เช่น การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อตรวจค้น จับกุม ให้ใช้กำลังได้ตามแนวทางดังนี้

เตือนด้วยวาจาว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวผิดกฎหมายให้หยุดการกระทำ หากไม่หยุดให้แสดงท่าทางพร้อมใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ

หากยังคงฝ่าฝืนให้ใช้กำลังเพื่อกักตัวหรือทำการจับกุมได้ แต่ทั้งนี้ระดับของกำลังที่ใช้ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

การปฏิบัติต่อผู้หญิง เด็ก และคนชรา จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับสถานภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่ไม่ทำให้เสียภาพพจน์ในการปฏิบัติการ

การสั่งใช้กำลังเจ้าหน้าที่หลัก หรือเจ้าหน้าที่ที่ร่วมปฏิบัติการ เข้ายุติการชุมนุมให้อยู่ในอำนาจของผู้บังคับบัญชาในพื้นที่ที่ได้รับคำสั่งให้รับผิดชอบในการรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะคือเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์

ในกรณีฉุกเฉิน จำเป็น เร่งด่วน ซึ่งเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้า การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือป้องกันตนเองหรือทรัพย์สินของทางราชการ ป้องกันการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือปกป้องชีวิตผู้อื่นจากภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงสามารถกระทำได้ตามความจำเป็นแต่ต้องพอสมควรแก่เหตุ

๖.๒ การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ควบคุมฝูงชน

การใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางดังนี้

การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ควบคุมฝูงชน ต้องใช้ตามความจำเป็นได้สัดส่วนและเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้บรรลุภารกิจหรือป้องกันตนเองหรือกลุ่มบุคคล หรือทรัพย์สิน

ต้องเตือนผู้ชุมนุมหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวก่อนว่าจะใช้กำลังเข้ายุติการชุมนุม

การใช้กระบอง ให้ใช้ในกรณีผลักดันกลุ่มคนออกจากพื้นที่โดยเมื่อจำเป็นต้องใช้กระบองต้องเตือนก่อน เว้นแต่สถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย และให้ใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อการบรรลุภารกิจ หากจำเป็นให้ทำการตี แต่ต้องไม่ตีที่บริเวณอวัยวะสำคัญซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือทำให้พิการ

การยิงกระสุนยาง ให้ยิงต่อเป้าหมายที่กระทำการหรือมีท่าทีคุกคามต่อชีวิตบุคคลอื่น รวมทั้งต้องกำหนดเป้าหมายโดยชัดเจน ไม่ยิงโดยไม่แยกแยะหรือไม่เลือกเป้าหมาย ไม่ใช้การยิงอัตโนมัติ จะต้องเล็งยิงให้กระสุนยางกระทบส่วนล่างของร่างกายของผู้ที่เป็นเป้าหมาย

การใช้น้ำฉีด ให้ใช้ในกรณีการเข้ายุติการชุมนุม หรือระงับยับยั้งป้องกันเหตุ โดยใช้แรงดันน้ำเท่าที่จำเป็นในการสลายฝูงชน และระมัดระวังอย่าฉีดน้ำไปยังบริเวณอวัยวะที่บอบบาง เช่น ดวงตา เป็นต้น

การใช้สารควบคุมการจราจรในการยุติการชุมนุม หรือระงับยับยั้งป้องกันเหตุ สามารถกระทำได้ แต่ต้องมีการเตือนก่อนการใช้และให้ใช้ในระดับความเข้มข้นที่เหมาะสม

การใช้แก๊สน้ำตาให้ระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการขว้างไปโดนตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ระมัดระวังอันตรายที่จะเกิดแก่กลุ่มคนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชุมนุม ห้ามใช้อาวุธหรืออุปกรณ์ที่มีอำนาจการทำลายสูง เช่น เครื่องยิงลูกระเบิด เอ็ม ๗๙ ในการยิงลูกระเบิดสังหาร ระเบิดเพลิง อาวุธปืนกล ในภารกิจการรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ

๖.๓ การใช้อาวุธ

กรณีที่มีเหตุแทรกซ้อน มีการนำหรือใช้อาวุธร้ายแรงในสถานที่ชุมนุมสาธารณะ หรือมีการกระทำความผิดที่เป็นภัยอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน อันเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพอย่างร้ายแรง ซึ่งมีใช้การชุมนุมตามปกติ ให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการ อาวุธ เพื่อระงับ ยับยั้ง และปราบปรามการกระทำ ความผิดนั้นได้ ภายใต้กรอบของกฎหมาย พอสมควรกับเหตุร้ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกเหนือจากการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนด

กฎหมายลำดับรอง
ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เรื่อง กำหนดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ

พ.ศ. ๒๕๕๘*

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ เพื่อไม่ให้เป็นการอันตรายต่อสุขภาพของผู้นชุมนุมนและไม่เป็นการรบกวนหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ระดับเสียงทั่วไป” หมายความว่า ระดับเสียงที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมสาธารณะ

“ค่าระดับเสียงสูงสุด” หมายความว่า ค่าระดับเสียงสูงสุดที่เกิดขึ้นในขณะหนึ่ง ระหว่างการตรวจวัดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ โดยมีหน่วยเป็นเดซิเบลเอ หรือ dB(A)

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ใช้เครื่องขยายเสียงเกินกำหนดระดับเสียงทั่วไปไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าระดับเสียงสูงสุด ไม่เกิน ๑๑๕ เดซิเบลเอ

(๒) ค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมสาธารณะอันเป็นการรบกวนผู้อื่น โดยให้กำหนดระดับเสียงรบกวนเท่ากับ ๑๐ เดซิเบลเอ

ข้อ ๔ วิธีการตรวจวัดระดับเสียงสูงสุด ระดับเสียงเฉลี่ย และระดับเสียงรบกวนที่เกิดจากการใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมสาธารณะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ข้อ ๕ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลตำรวจเอก สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๒๓๖ ง (๒ ตุลาคม ๒๕๕๘): ๒๔.

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ*

โดยที่การจัดการชุมนุมสาธารณะไม่ต้องการขออนุญาต แต่ต้องแจ้งการชุมนุมสาธารณะนั้น ต่อผู้รับแจ้งตามกฎหมาย จึงสมควรกำหนดวิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ให้เกิดความสะดวกแก่ผู้แจ้ง และเป็นข้อมูลแก่ผู้รับแจ้ง เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจน สุขอนามัยของประชาชน หรือคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบ สิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๐ วรรคสาม และมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“การแจ้ง” หมายความว่า การแจ้งความประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งผู้รับแจ้งแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ รับผิดชอบในการรับหรือส่งหนังสือ หรือดำเนินการเกี่ยวกับการรับแจ้งการชุมนุมสาธารณะของ หน่วยงาน

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้รับแจ้งซึ่งเป็นหัวหน้า สถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะตามแบบท้ายประกาศนี้ ก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า ยี่สิบสี่ชั่วโมง

กรณีประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะในท้องที่ของสถานีตำรวจต่าง ๆ เกินกว่าหนึ่งท้องที่ซึ่งมี เขตต่อเนื่องกัน ให้แจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อผู้รับแจ้งในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดก็ได้

ข้อ ๓ ภายใต้บังคับของข้อ ๒ การแจ้งให้ดำเนินการโดยวิธีหนึ่งวิธีใด ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งโดยตรงต่อผู้รับแจ้ง

(๒) แจ้งทางโทรสาร

(๓) แจ้งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๔ การแจ้งโดยตรงต่อผู้รับแจ้ง ให้ผู้แจ้งยื่นหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อผู้รับแจ้งหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการของผู้รับแจ้ง ทั้งนี้ ในการแจ้งโดยตรงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับเอกสารครบถ้วนแล้ว ให้ถือว่าผู้รับแจ้งได้รับแจ้งแล้ว

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๒๗๙ ง (๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘): ๔-๕.

ข้อ ๕ การแจ้งทางโทรสาร ให้ส่งหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะไปยังหมายเลขโทรสารของ ที่ทำการของผู้รับแจ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้วให้ส่งต้นฉบับ ของหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะไปยังผู้รับแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับโดยพลัน

เมื่อได้ส่งหนังสือทางโทรสารแล้ว ให้ผู้แจ้งโทรศัพท์แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมายเลข ที่กำหนดไว้ในประกาศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยเร็ว เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

การส่งตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าผู้รับแจ้งได้รับแจ้งต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งที่ทำการของผู้รับ แจ้งได้รับเอกสารตามโทรสารครบถ้วน

ข้อ ๖ การแจ้งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ให้ส่งหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะไปยังที่อยู่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของที่ทำการผู้รับแจ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องอยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม โดยสามารถแสดงหรืออ้างอิงหรือเข้าถึง เพื่อนำกลับมาใช้ในภายหลังและยังคงความครบถ้วนของข้อความในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสามารถระบุตัวผู้ส่งได้

เมื่อได้ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ให้ผู้แจ้งโทรศัพท์แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมายเลข ที่กำหนดไว้ในประกาศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยเร็ว เพื่อตรวจสอบความถูกต้องการแจ้ง ตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าผู้รับแจ้งได้รับแจ้งต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว

ในกรณีมีข้อสงสัย ผู้รับแจ้งอาจสั่งให้ผู้แจ้งส่งต้นฉบับหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะภายใน ระยะเวลาที่เห็นสมควร

ข้อ ๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะแล้ว ให้รับนำเสนอผู้รับแจ้ง เพื่อพิจารณาโดยเร็ว ในกรณีที่เป็นการแจ้งโดยวิธีตามข้อ ๓ (๒) และ (๓) และพนักงานเจ้าหน้าที่ มีข้อสงสัย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ติดต่อไปยังผู้แจ้ง ตามข้อมูลที่ระบุไว้ในหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะ เพื่อตรวจสอบตัวผู้แจ้งและความถูกต้องของหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะด้วย

ข้อ ๘ เมื่อผู้รับแจ้งได้รับแจ้งการชุมนุมสาธารณะแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วส่งสรุป สารสำคัญในการชุมนุมสาธารณะให้ผู้แจ้งทราบภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับแจ้งและอาจมี คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะเพื่อให้ผู้แจ้งปฏิบัติหรือแก้ไขภายในเวลาที่ กำหนดด้วยก็ได้

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่สามารถแจ้งการชุมนุมได้ทันกำหนดเวลาตามข้อ ๒ ผู้แจ้งอาจขอ ผ่อนผันกำหนดเวลาดังกล่าวก่อนเริ่มการชุมนุม โดยยื่นคำขอผ่อนผันพร้อมแบบแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ท้ายประกาศนี้โดยตรง ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจนครบาลผู้รับผิดชอบพื้นที่ ในกรุงเทพมหานคร ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติวางระเบียบหรือคำสั่งกำหนดหลักเกณฑ์และการปฏิบัติ
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

ด้านหน้า

ทำที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรียน หัวหน้าสถานีตำรวจ/ผู้รับแจ้ง

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว เลขประจำตัวประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐

ชื่อหน่วยงานหรือองค์กร

ที่อยู่

หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email)

ขอแจ้งความประสงค์เพื่อจัดการชุมนุมสาธารณะ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของการชุมนุม

๒. ลักษณะการชุมนุมสาธารณะ

☐

กรณีไม่มีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายสถานที่ชุมนุม

จำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมโดยประมาณ คน

ที่อยู่ของสถานที่ชุมนุม

ระยะเวลาการชุมนุม วัน เริ่มการชุมนุมตั้งแต่เวลา ของวันที่ เดือน พ.ศ.

ถึงเวลา ของวันที่ เดือน พ.ศ.

☐

กรณีมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายสถานที่ชุมนุม

จำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมโดยประมาณ คน

วันและเวลารวมตัว จุดเริ่มต้นของการเคลื่อนขบวนชุมนุม

เริ่มขบวนในเวลา ของวันที่ เดือน พ.ศ.

รายละเอียดเส้นทาง (รวมจุดพัก)

๓. รายละเอียดที่เป็นประโยชน์สำหรับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

การใช้อยานพาหนะ ประเภท จำนวน

การใช้เครื่องขยายเสียง ขนาดกำลังไฟฟ้า.....วัตต์ จำนวน.....ตัว ลำโพงขนาด.....วัตต์ จำนวน.....ตัว

การใช้สิ่งอื่น ๆ

๔. รายชื่อผู้ประสานงาน

(๑) ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐

หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email)

(๒) ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐

หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email)

ข้าพเจ้ารับทราบรายละเอียดตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้ว และขอรับรองว่าข้อมูลข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(.....)

ด้านหลัง

๕. รายละเอียดเพิ่มเติม

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เครื่องมือควบคุมฝูงชนในการชุมนุมสาธารณะ *

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเครื่องมือควบคุมฝูงชน เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือคุ้มครองความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจซึ่งได้รับมอบหมายผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย อาจเลือกใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) หมวกปราบจลาจล หรือหมวกกันกระสุนพร้อมกระบังหน้า
- (๒) โล่ใส หรือโล่กันกระสุน
- (๓) ชุดป้องกันสะเก็ด ตลอดจน สนับแข้ง สนับเข่า สนับศอก อุปกรณ์ป้องกันสะเก็ดบริเวณลำตัว แขนและขา

- (๔) กระบองยาง หรืออุปกรณ์ใช้ตี (Baton)
- (๕) สายรัดบังคับ (สายลือคอข้อมือ) หรือกุญแจมือ
- (๖) หน้ากากป้องกันแก๊สพิษ พร้อมหม้อกรองแก๊สพิษและไมโครโฟน
- (๗) แก๊สน้ำตาชนิดสเปรย์ สกัดจากพืชธรรมชาติ
- (๘) เสื้อเกราะอ่อนป้องกันกระสุน
- (๙) เครื่องขยายเสียงพร้อมไมโครโฟน ขนาดเล็ก
- (๑๐) อุปกรณ์ส่งคลื่นเสียงรบกวนพิเศษระยะไกลชนิดพกพา
- (๑๑) เครื่องเสียงและระบบป้องกันอันตรายรถส่งการ
- (๑๒) เครื่องยิงแก๊สน้ำตาชนิดใช้แล้วทิ้ง
- (๑๓) เครื่องฉีดแก๊สแบบสเปรย์
- (๑๔) ชุดปืนยิงแก๊สน้ำตาพร้อมอุปกรณ์
- (๑๕) แก๊สน้ำตาชนิดเผาไหม้
- (๑๖) แก๊สน้ำตาสำหรับผสมน้ำ
- (๑๗) ลูกขว้างแบบควัน
- (๑๘) ลูกขว้างแบบแสง - เสียง
- (๑๙) ลูกขว้างแก๊สน้ำตา ชนิด OC

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๒๗๙ ง (๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘): ๖-๗.

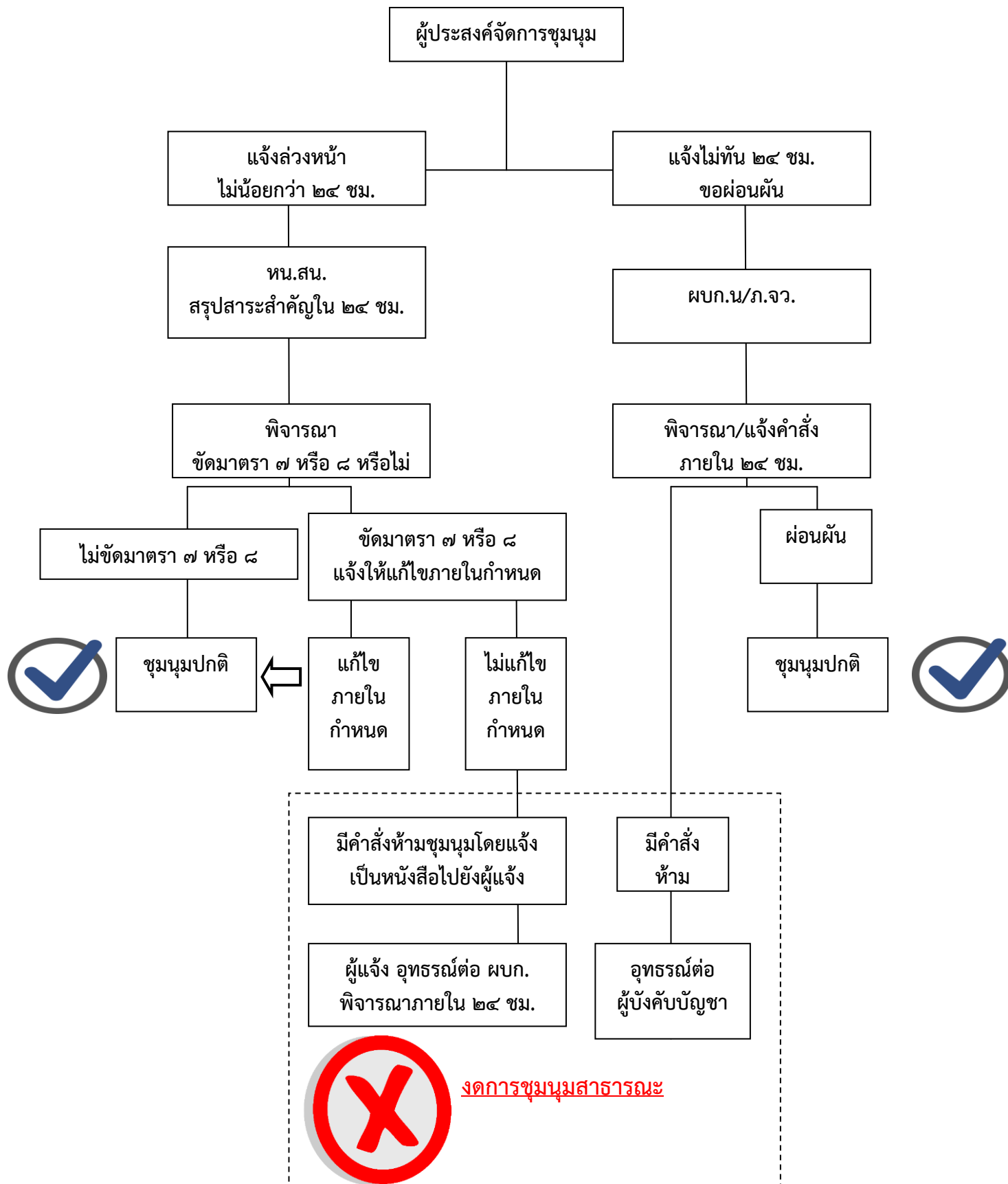
- (๒๐) ลูกขว้างแก๊สน้ำตา ชนิด CS
 - (๒๑) ถังลมบอกทิศทาง
 - (๒๒) เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง และสีสมน้ำ
 - (๒๓) อาวุธปืนลูกซอง สำหรับยิงกระสุนยางหรือแก๊สน้ำตา
 - (๒๔) อุปกรณ์ช็อตไฟฟ้า (Taser)
 - (๒๕) ปืนยิงตาข่าย
 - (๒๖) รถฉีดน้ำแรงดันสูง หรือรถดับเพลิง
 - (๒๗) เครื่องกีดขวางการผ่านของรถ
 - (๒๘) อุปกรณ์ตรวจหาอาวุธบุคคล
 - (๒๙) อุปกรณ์ตรวจหาอาวุธยานพาหนะ
 - (๓๐) แผงกันเหล็ก
 - (๓๑) กรวยยาง
 - (๓๒) แท่นปูน หรืออุปกรณ์สำหรับป้องกันสถานที่
 - (๓๓) ลวดหีบเพลงแถบหนาม
 - (๓๔) ถังมือหนึ่ง
 - (๓๕) รถเข็นยกแท่นปูน
 - (๓๖) ยานพาหนะสำหรับเจ้าหน้าที่และการลำเลียงเครื่องมือ
 - (๓๗) รถควบคุมฝูงชน (Riot Truck) ขนาด ๖ ล้อ
 - (๓๘) รถควบคุมฝูงชน (Riot Truck) ขนาด ๑๐ ล้อ
 - (๓๙) รถที่ทำการทางยุทธวิธี
 - (๔๐) รถบรรทุกน้ำ
 - (๔๑) รถส่องสว่าง
 - (๔๒) อุปกรณ์ส่งคลื่นเสียงรบกวนพิเศษระยะไกล ขนาดกลาง
 - (๔๓) อุปกรณ์ส่งคลื่นเสียงรบกวนพิเศษระยะไกล ขนาดใหญ่
 - (๔๔) ชุดเครื่องเสียงความดังสูง พร้อมอุปกรณ์กำเนิดพลังงาน
 - (๔๕) โคมไฟส่องสว่างฉุกเฉิน
 - (๔๖) อุปกรณ์ถ่ายภาพทั้งภาพนิ่งและเคลื่อนไหว
 - (๔๗) เครื่องบันทึกเสียง
 - (๔๘) เครื่องมือวัดระดับเสียง
- ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

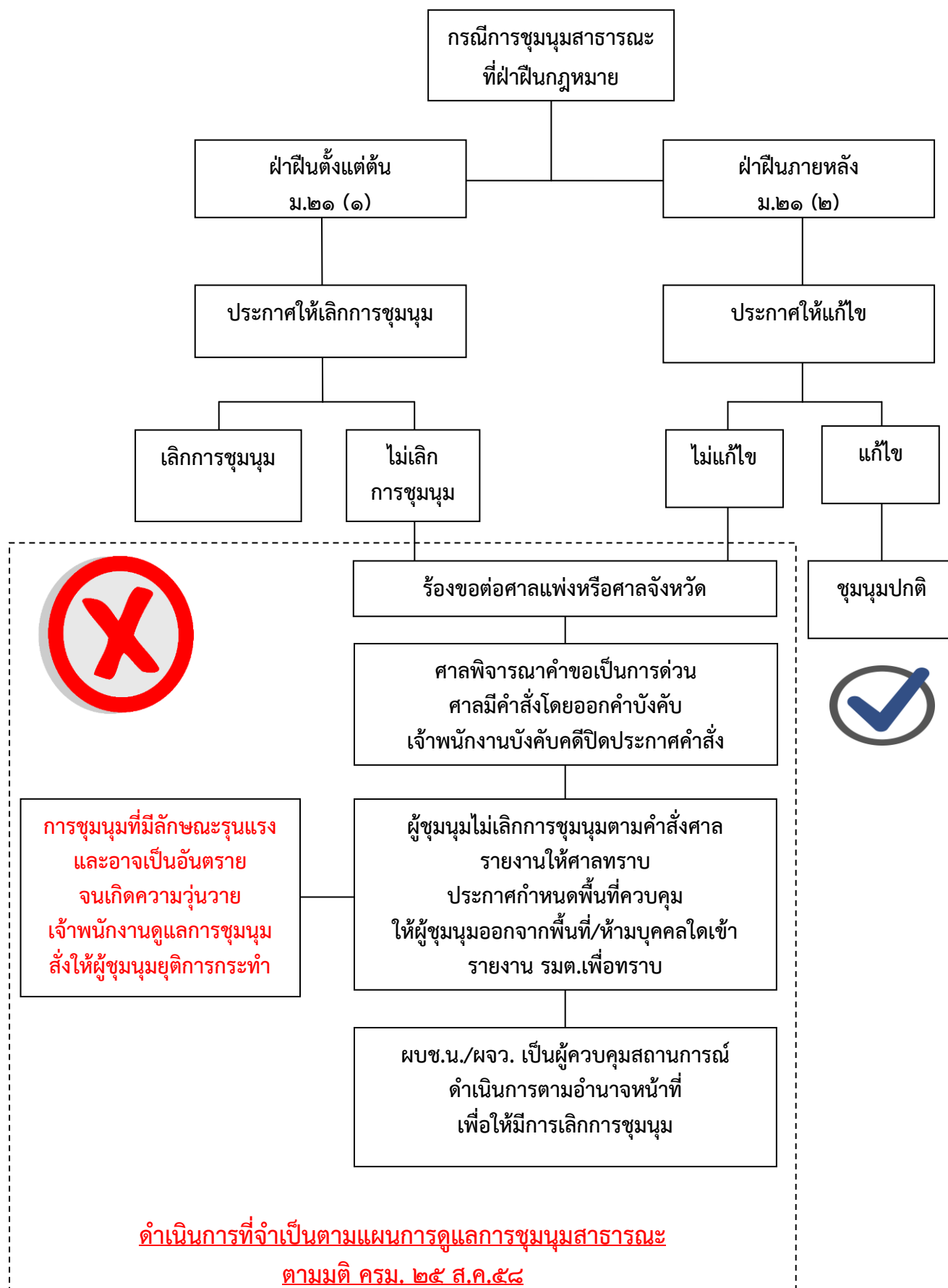
นายกรัฐมนตรี

แผนภูมิ
การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

แผนภูมิ

การดูแลการชุมนุมสาธารณะ

ตาราง บทกำหนดโทษ สำหรับผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติตาม พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	ผู้กระทำความผิดและลักษณะความผิด	อัตราโทษ	หมายเหตุ
๑.	จัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ห้ามตามมาตรา ๗	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๗)	
๒.	การชุมนุมสาธารณะที่ กีดขวางทางเข้าออก หรือ รบกวนการปฏิบัติงาน หรือการใช้บริการ สถานที่ตามมาตรา ๘	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๗)	
๓.	ผู้ใดประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะให้แจ้งการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา ๒๘)	
๔.	ให้ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะซึ่งไม่สามารถแจ้งการชุมนุมได้ภายในกำหนดเวลาตาม มาตรา ๑๐ แจ้งการชุมนุมพร้อมคำขอผ่อนผันกำหนดเวลาดังกล่าวต่อผู้บังคับการตำรวจผู้รับผิดชอบพื้นที่ในกรุงเทพมหานครหรือผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดในจังหวัดอื่นแล้วแต่กรณี ก่อนเริ่มการชุมนุม (มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง)	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา ๒๘)	ให้นำความใน มาตรา ๑๐ วรรคสาม มาใช้กับการแจ้งในกรณีนี้โดยอนุโลม
๕.	ในกรณีที่ผู้จัดการชุมนุมมิได้แจ้งว่าจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุมจะเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการชุมนุมได้ต่อเมื่อได้แจ้งล่วงหน้าต่อหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการชุมนุมสาธารณะนั้น(มาตรา ๑๗)	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา ๒๘)	
๖.	ผู้ชุมนุมต้องเลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งไว้ต่อผู้รับแจ้ง (มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง)	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา ๒๘)	
๗.	ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามชุมนุม หรือจัดการชุมนุมระหว่างมีคำสั่งห้ามชุมนุมตาม มาตรา ๑๑	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๙)	ในระหว่างมีคำสั่งห้ามชุมนุม การอุทธรณ์และพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้จัดการชุมนุมสาธารณะ
๘.	ผู้จัดการชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือผู้ชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ (๑) หรือ (๒) (มาตรา ๓๐)	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา ๓๐)	มาตรานี้เอาผิดกับผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม

ลำดับ	ผู้กระทำความผิดและลักษณะความผิด	อัตราโทษ	หมายเหตุ
๙.	ผู้จัดการชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือผู้ชุมนุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) (มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง) การกระทำตามวรรคหนึ่งทำให้ระบบการขนส่งสาธารณะระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคม ระบบผลิตหรือส่งกระแสไฟฟ้าหรือประปาหรือระบบสาธารณูปโภคอื่นใดใช้การไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราว หรือถาวรผู้จัดการชุมนุม (มาตรา ๓๑ วรรคสอง)	จำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง) จำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๓๑ วรรคสอง)	มาตรานี้เอาผิดกับ ผู้ จั ด ก า ร ชุ ม นุ ม แ ลະ ผู้ชุมนุม
๑๐.	ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๑๙ (๕) หรือมาตรา ๒๓ ถ้าผู้นั้นเป็นผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุม แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในสถานที่ชุมนุม(มาตรา ๓๒)	จำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท	มาตรานี้แยกประเภทของบุคคลเป็น ๓ กรณี คือ ๑. ผู้จัดการชุมนุม ๒.ผู้ชุมนุม ๓.ผู้อยู่ในสถานที่ชุมนุม
๑๑.	ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ควบคุมสถานการณ์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ ตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ (มาตรา ๓๓)	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	
๑๒.	ผู้ใดไม่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้พาอาวุธเข้าไปในที่ชุมนุมไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้มีอาวุธนั้นติดตัวหรือไม่ ถ้าอาวุธตามวรรคหนึ่งเป็นอาวุธปืน วัตถุระเบิดหรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน(มาตรา ๓๔)	จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	
๑๓.	บรรดาทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะที่ยึดได้จากการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เลิกการชุมนุมตามคำสั่งศาล	ให้ศาลมีอำนาจสั่งริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ (มาตรา ๓๕)	